

WG35.5.31

COFFADWRIAETH
O
FARWOLAETH
Mr. JOSIAH EVANS,

GWEINIDOG yr EFENGYL,
Gynt o ABERGWESYN,
SIR FRECHEINIOG;

Ac yn ddiweddar o
FAIRFORD,
SIR GAERLOYW.

Yr hwn a aeth i'w Orphwysfa, *Gorphenaf* 15d,
1792, yn y 31 o'i Oed.

Gan MORGAN REES.

---

*Ni ellir uniawnu'r hyn sydd gam, na chyfrif yr hyn
sydd ddiffgiol. Preg. i. 15.
Yn dy holl ffyrdd cydnebydd ef, ac efe a hyfforddia dy
lwybrau. Diar. iii. 6.*

T R E F E C C A:
ARGRAPHWYD YN Y FLWYDDYX

M,DCC,XCII.

LW 4300
X205 308312

ESTC C084058

1 **H**ED fy Awen uwch yr Wybren,
 Pa'm arhosi yma'n hwy?
 Dydd i ddydd tra'oi ar y ddae'reu,
 Sydd yn rhoddi i mi glwy:
 Brodyr anwyl sydd yn diange,
 Diange er fy ngwaetha maent;
 Gan yr *Angau* cryf a'i grafange,
 Sy'n y Wlad, a'i farwol haint.

2 Dywaid i mi'r *Cenau* creulon,
 Pa'm y t'rawaist un mor hardd!
 Oedd Blanhigyn yn y winllan,
 Oedd flodeuyn yn yr ardd;
 Oedd a'i fryd i wneud daioni,
 Ac yn llwyddo, llwyddo'r oedd:
 Ar ei ol mae cri o waeddi,
 Minnau'n un a godaf floedd!

3 Fwyn *Josiah*'r Brawd ffyddlon,
 'Dnebum yn fy ymdaith ferr;
 Gyd ag ef ce's lawer siwrnau,
 Hyfryd faeth o frafder Mèr;
 Maeth o faith a manol ddoniau,
 Codai lesf fel fi i'r lan:
 Pan agorai'r Ysgrythyrau,
 Rhoddai fwyd i gryf a gwan.

4 Gan ei Dduw ca'dd bob cynhwysiad,
 Llygad *Eryr*, wyneb *Dyn*:
 Gwrol oedd fel *Llew* a'i ruad,
 Yn erbyn Pechod yn ei 'rym:
 Fel yr *Ych* llafurus ydoedd,
 Tynnu wnaeth ei gŵys i ben:
 Ni lychwinodd ddim o'i wisgoedd,
 Tra fu yma is y Nen.

5 Ond beth dal sôn am ddawn *Josiah*,
 Mae yn clwyfo, clwyfo'r Wlad,
 Cwlyfo draw a chlwyfo yma,
 Clwyfo mwy yn Nhŷ ei Dad;—

Colled colli un mor galled,
Doeth i ddirnad cyflwr dyn;
Sydd yn peri griddfan caled
Ar ei ol y dyddiau hyn.

6 Ni cheid fawr o Blant Prophwydi,
'N debyg, tebyg iddo 'fe;
'R maint ei ddawn fe ddyfgodd weini,
Gwyddai sut i gadw'i le;
Hardd-fancteiddrwydd oedd ei ffrwythau,
Gostyngeiddrwydd oedd ei wisg;
Ni'm 'falchiodd draw ym *Mryfte*;
Lle bu dro yn cael ei ddyfg.

7 Fe ymdrechwyd cadw'r *Cymro*,
Yno'n hwy, i'w wneud yn *Sais*;
Ond yr Angau glâs a'i Gled dau,
'Trawodd dan y bummed ais:
Fe lafuriodd dan ei ddwylo,
Dwylo oerion Angau' hun;
Tra fu'n abl er ei glwyfo,
Mynegodd werth yr Iesu cûn.

8 Trwy *Frecheiniog*, a *Maesyfed*,
Mynwy, a *Morganwg* fwyn,
Gwlad yr Haf, *Caerloyw* hefyd;
Fe fu yno'n porthi'r wÿn:
Y mae *Ffairford* yn galaru,
O waith rhoddi yn y bedd,
Un mor gyson fu'n mynegu,
Ffrwythau ffydd, a'i nesol hedd.

9 *Sir Gaerfyrddin*, *Aberteifi*,
Fe bregethodd gyd â chwi;
Ac a gododd fywiol Feini,
Cymmwys i'r ysprydol dÿ:
Sir Drefaldwyn, yn dy gonglau,
Lleifiodd Udgorn pur i maes,
'Mhlith y dorf i'yn canu'r Odlau,
A mynegu rhinwedd Grâs.

10 Ond ni chlywch ym Meusydd *Cymru*,
Yn y *Gogledd*, yn y *De*,   A 2

- 'Mo'i lais peraidd ef ond hynny;
 Mae e'n canu mewn gwell lle!
 'Maes o'r poen a'r cyftudd pwyfig,
 'Gafodd yma ar ei daith;
 'Rhwn ddiodefodd ef yn ddidig,
 Nes myn'd i'r gogoniant maith.
- 11 Os rho'i dro i *Abergwesyn*,
 Ac i mewn i † *Dyn y Cwm*, † *Tŷ ei Dad*.
 Pawb a welai 'mhlith y werin,
 'N cwyno'n brudd a chalon drwm:
 Er ei fod ef wedi symmyd,
 I lasurio oddi wrthynt † hwy; † *I Fairford*.
 Llwyddiant iddo, iddo'n unfryd,
 Oedd eu gweddi ymhob Plwy.
- 12 O! *Josiah Evans* anwyl!
 Anwyl was i Frenhin Ne:
 Pa'm gwnaeth Angau glâs fath orchwyl,
 Myn'd a'th fath mor glau i dre?
 Yn dy ieuengŷtyd ti'n gadewaist,
 Rhag y drygfyd sydd ar ddod:
 'Rwyf yn cofio'r gair ddywedais;
 "Nid oes f'eisiau is y rhôd.
- 13 "Yr Arglwydd sydd yn abl codi,
 "Yn abl codi ngwell i'r gwaith;"
 Oedd dy brofiad ifel mwyngu,
 Dyna oedd dy hyfryd iaith:
 Iaith yn abl torri calon,
 Calon adamentaidd ddur:
 Rhaid bod dyn yn rhyw beth creulon,
 Pan na theimla'th Nefol wir.
- 14 Ond mewn *Niwel* mae rhai yn aros,
 Caru aros yno maent:
 Mae eu dydd hwynt fel y cyfnos,
 Y goleuni a gafânt:—
 Yfpryd chwilio, 'mosyn manol,
 Am wirionedd pur y Ne;
 Nid oes nemmawr yn ymorol,
 A'r fath orchwyl yn ddible.

- 15 Gwell gan blant y byd ddirifwch,
 Mewn esmwythder cawdol caeth ;
 Nac ymofyn am ddedwyddwch,
 Mewn crefyddol,—ymdrech waith :
 Nid yw treisio teyrnas nefoedd,
 Ddim yn boddio cîg a gwaed ;
 Er mai treiswyr sy'n ei gwleddoedd,
 Y mae'r wledd i gyd yn rhad !—
- 16 Rhad ! — fydd Anthem faith y teulu,
 Mewn gogoniant uwch y Sêr ;
 Pawb yn canu — neb yn crefu
 Cardod, mwyach gan ei Nêr ;
 Ond math foli, wedi'u llenwi,
 'R Ddwyfol nefol anian fyth ;
 Cariad fel rhyw ffrwd yn berwi,
 Heb un clafar yn eu plith.
- 17 Gyd â thi *Jofias* dirion,
 Mae rhyw gwmp'ni hardd eu gwedd ;
 Yr oe'it yn dechreu gwel'd yn gyson,
 Dan hiraethu am eu gwledd :
 Ceisiaist weled “ Parthau gwynfyd,
 “ 'Mafodd Iesu yn dy law ;
 “ Ti est gyd â'th hoff Anwlyd,
 “ I'r enwog le yr ochr draw.”
- 18 Gyd â'th Chwiorydd 'rwy't'n canu,
 Nid Galarnad † ar eu hôl ; † *Fe ganodd*
 Ond cyd wledda yn eu cwmp'ni, *Farwnad*
 Gyd â'r Iesu yn ei gôl : *bynod i un*
 Byth ni dderfydd o'r gyfeillach, *o honynt.*
 Ond gwrefogi wneiff y tân ;
 Pawb yn moli yn gyflymach,
 Moli beunydd yn y blaen.
- 19 Ymlaen, ymlaen, tra paro oesoedd,
 Rhif y gwllith, neu'r tywod mân ;
 Pan y treulio'r rhai'n eu meithdod,
 Dechreu beunydd fydd y gân :
 Ni bydd tersyn ar y pleffer,
 Ni bydd tersyn ar swynhau ;

Ni bydd terfyn ar y neithior :

Tragywyddoldeb i barhau.

20 Mrawd a'm hanwyl ffrynd *Jofiah*,

Pà'm galarai ar dy ôl?

Ond galaru na bawn innau,

'Maes o'r byd a'i wagedd ffol ;

'Maes o'i dwrf, ei drais a'i donnau,

'Nghyd a'i demtasiynau cās,

Sy'n fy rhwydo ar fy siwrnau,

Sy'n fy nghlwyfo ar y maes.

21 Maes y gwaed yw'r byd 'rwy'n trigo,

'N fŵn y rhyfel 'rwyf yn byw ;

Ac fe fydd i'm gael fy nghongcro,

Gan bob gelyn—heb fy Nuw :

Dedwydd, dedwydd ydyw'r cyfiawn,

O flaen drygfyd ânt i'r bedd ;

Mae eu coffadwriaeth raslawn,

I ni'n hyfryd, i ni'n hedd.

22 O na chawn i deimlo'm hyspryd,

Yn ymddadrys maes o'r byd ;

Ac yn troi y Cloion rhydlyd,

Sy'n fy nal i 'nôl o hyd ;

Sy'n fy nal i mewn caethiwed ;

Rhyddid, rhyddid, yw fy llef :

Nid i foddio'r cnawd a'i rwydd-deb,

Ond teyrnafu gyd âg Ef.

23 Gyd âg Ef fy anwyl Iesu,

Mae rhyw *lu* y funud hon ;

Wedi darfod, darfod pechu :

Heb un clwyf o dan eu bron :

Eraill yma ar y rhiwiau

Serth, yn estyn yn y blaen :

Nerth hwy can ê, ar eu siwrnau,

'R gorfod myn'd trwy ddwr a than—

24 Nid rhyw ddau, neu dri, neu bedwar,

O Genhadau Iesu Grist ;

A'n gadawodd yn ddiweddar,

Llawer cwrr o'r byd fydd drift :

Cymru, Lloegr, ac Americ',
 Sy'n galaru'n uchel iawn ;
 O waith colli rhai † mor bwyfig,
 Enwog yn eu dydd a'u dawn.

25 Pa'm mae'r Beirdd a dawn mor fudion,
 'N' baent yn cyffro'r wlad i gyd ?

Pa'm na bae y gwaredigion,
 A'u llef *Un* yn llanw'r byd ?
 A'n i Arglwydd y cynhauaf,
 Ddanfon etto gyd â brŷs,
 Weithwyr argyhoeddo'r gwaethaf,
 'Mhlith y gwreng a gwyr y llŷs.

26 O na chawn i wel'd yng *Ngymru*,
 Weision Iesu ar bob llaw,
 Rhif y gwllith yn cael eu dysgu,
 I bregethu yma a thraw ;
 I bregethu'r 'Fengyl berffaith,
 'N' erbyn traddodiadau dyn :
 N' ellir dysgu neb mewn gwell iaith,
 Nag yng ngeiriau † Duw ei hun.

27 Mae yn *fuddiol* dysgu ieithoedd,
 Darllen hanes pob rhyw oes ;
 Craffu'n fanol ar y lluoedd,
 Sy'n 'wyllysgar 'godi'r groes ;
 Ond yn bennaf mae'n angenrhaid,
 Sylwi ar bortreid Duw ;
 Er ein galw'n *Hereticiad*,
 Dilyn Iesu tra fo'm byw.

- “ **G**Wagedd i'r dialodd a'r dig, yw dynion,
 “ A'u doniau chwyddedig ; *Sal. xxxix. 5.*
 “ Poeth yw'r drem o'r pethau drig, *1 Cor. iii. 15.*
 “ Tan enwau : ond Duw'n unig.” *Mat. xix. 17.*
 “ Dysged, a gwaſged y gwir, ein Henaid,
 “ O'n hunan chwant anwir ; *Rhuf. ii. 29.*
 “ I ganfod hawl gwyntyd hir,
 “ O'r wybodaeth arbedir.” *Ioan iii. 7.*
Act. iv. 12.

† Mae'n hynod fod y dynion mwyaf enwog, o bob enw,
 wedi marw yn ysbaid y ddwy flynedd diweddat—

‡ Ni ellir dywedyd yn well am bethau Duw, nag yng
 ngeiriau Duw.

Cynnygiadau i Argraphu,
Trwy Annogaeth,
Cylch-grawn Cymraeg
Yn G W A R T E R A W L;

I gynnwys

Hyfforddiadau-Gwybodaeth, o Ddifnyddiaeth a Llywodraeth. Hanes Crefydd o ran ei Llywyddiant a'i dirywiaeth ymhob rhan o'r byd.—Bywyd a Marwolaeth gwyr enwog, ynghyd a'u doeth ddywediadau.—Drŷch olwg ar y Llyfrau mwyaf neillduol a argraphwyd neu a argrephir yn *Gymraeg*.—Barddoniaeth y gwyr mwyaf prydyddawl.—Llythyrau oddi wrth bob ewyllysiwr da a fo yn chwennych goleuo ei gyd-wladwyr, ynghyd a Newyddion am Ryfeloedd a Heddwch, a phob peth neillduol-arall ar wyneb Daear.—

MAE'n ddwys meddwl fod y CYMRO uniaith mor anwybodus o Ddynion a Phethau,— Fe debygid na ddichon un sy'n caru ei Wlad, Iaith ei Fam, a Lles cyffredinol, lai nâ chefnogi'r Gorchwyl.— Mae'r Cyhoeddwyr yn golygu y bydd i'r gwaith ganmol ei hun ymhob Cydwybod dda.—

Weithian os ceir o gylch Mil o Dderbynwyr am Ran bob Cwarter, fe gyhoeddir y Rhan gyntaf *Ionaawr 1792*.
Pris *Chwêr Cbeiniog*.

Pob Rhan a gynnwys Trugain tu Dalen a phedair, Wythblyg helaeth, ar Bapur da, a Llythyrennau eglur.
Fe fydd i'r Cyhoeddwyr ddwyn y Gwaith ymlaen yn ddi-duedd; a threfnu Rhedegwyr i'w cyflwyno gyd â brys i bob cwr o *Gymru*.

Dymunir i bawb a chwennychu yn dda i'r gwaith, dderbyn Enwau, a'u hanfon i DREFECCA cyn Mis *Rhagfyr* nesaf.

Pob un a ofalo am grynoi Arian am Ddwfen, a gaiff Un dios ben.

N. B. Letters with Names, or Materials, for this Work, directed to Mr. Roberts TREVICKA, for the Publishers of the WELCH MAGAZINE, will be duly received.